

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง

นางสาวนาคนุช หน่อพัฒน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

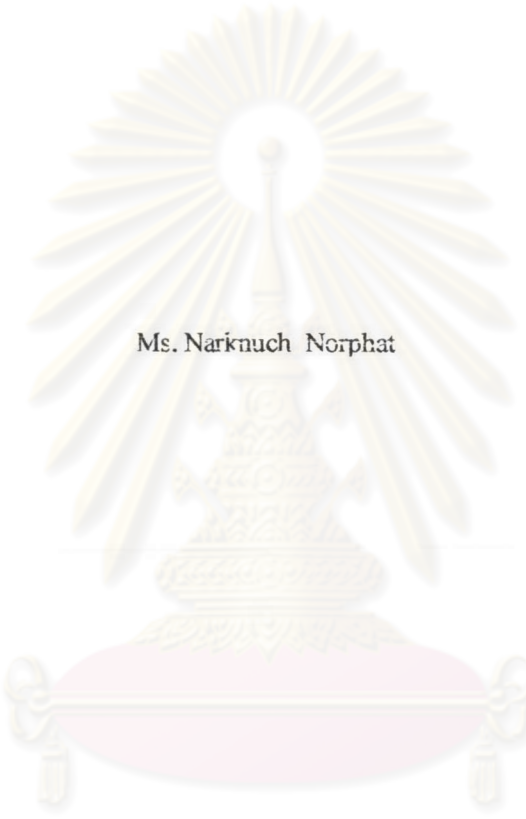
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6240-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF INSTRUCTION MANAGEMENT OF THAI ART MAJOR AT THE BACHELOR
OF FINE ARTS PROGRAM IN THAI ARTS (2-YEARS CONTINUING PROGRAM) THE
RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY POHCHANG CAMPUS

Ms. Narknuch Norphat

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Art Music and Dance Education

Department of Art Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6240-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย หลักสูตร
ศิลปบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตเพาะช่าง

โดย

นางสาวนาคนุช หน่อพัฒน์

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

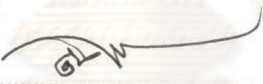
อาจารย์ที่ปรึกษา

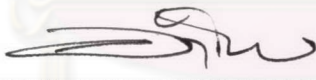
อาจารย์ ดร.อำไพ ศิรินสาร

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.อำไพ ศิรินสาร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ศรีบุรี)

นาคณุช นนท์พัฒน์ : การศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย หลักสูตร ศิลปบัณฑิต(ต่อเนื่อง 2 ปี) ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง (A STUDY OF INSTRUCTION MANAGEMENT OF THAI ART MOJOR AT THE BACHELOR OF FINE ARTS PROGRAM IN THAI ARTS(2-YEARS CONTINUING PROGRAM) THE RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY POHCHANG CAMPUS. ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.อำไพ ตรีธรรมา จำนวนหน้า 182 หน้า. ISBN 974-17-6240-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย หลักสูตร ศิลปบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่างใน ด้านผู้เรียน ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาสาระหรือเนื้อหาวิชา การดำเนินการเรียนการสอน ด้านการควบคุมคุณภาพการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน จำนวน 14 คน นักศึกษาที่กำลังศึกษา จำนวน 46 คน นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาเอกศิลปะไทยและชุดที่ 2 สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาศิลปะไทย แบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ชุด สำหรับผู้สอน และแบบสังเกตการเรียนการสอนสาขาวิชาเอกศิลปะไทย

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เข้าศึกษาในสาขาวิชาเอกนี้เพราะมีความสนใจ ชาบซึ้ง และศรัทธาในศิลปะไทย ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ เมื่อจบการศึกษาแล้ว ไปประกอบอาชีพอิสระ ตรงตามที่ตนศึกษามาและพอใจกับงานที่ทำ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านผู้สอน จุดประสงค์การเรียนการสอนและเนื้อหาสาระหรือเนื้อหาวิชา ส่วนใหญ่เป็นสภาพที่ตรงกับความเป็นจริงที่เห็นด้วยมาก ด้านผู้เรียน การดำเนินการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้ความคิดเห็นอยู่ระดับปานกลาง ด้านการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย

ผลการสัมภาษณ์พบว่าผู้สอนยังขาดคุณวุฒิทางการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับชั้นที่ต้องสอนและไม่ได้จบการศึกษาทางศิลปะไทยโดยตรงทั้งยังต้องหาความรู้และวิทยาการทางเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น แต่ด้วยประสบการณ์จึงทำให้มีความเชี่ยวชาญมีวิธีการถ่ายทอดที่หลากหลาย นักศึกษาใส่ใจและจดจำการปฏิบัติงานของอาจารย์ทุกชั้นตอน หมั่นฝึกฝนและปฏิบัติงาน ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอนเป็นไปตามที่สถาบันกำหนด นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ก่อนเรียนเพื่อให้ได้รับความชัดเจนในการรับรู้ ด้านเนื้อหาสาระหรือเนื้อหาวิชามีมากเกินไปทำให้นักศึกษาไม่สามารถรับรู้ได้ทั้งหมดภายในเวลาที่กำหนด ด้านการดำเนินการสอนส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบบรรยาย มีการไปทัศนศึกษาคัดลอกแบบงานจากโบราณสถาน มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องฉาย คอมพิวเตอร์น้อยมาก ด้านการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการสอน มีการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนก่อนสอน มีมาตรฐาน ISO เข้ามามีบทบาท แต่ยังไม่ได้รับการยอมรับในหมู่ผู้สอนเท่าที่ควร ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีการวัดจากความรับผิดชอบการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาวัดจากผลงาน กระบวนการทำงานและความคิดสร้างสรรค์ ด้านสภาพแวดล้อม บรรยากาศในห้องเรียนไม่อำนวยต่อการเรียน อากาศถ่ายเทไม่สะดวก แสงสว่างไม่เพียงพอ ต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน

ผลการสังเกตพบว่าผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนการสอนเป็นไปตามที่สถาบันกำหนด เนื้อหาสาระเน้นลักษณะการสืบถอดมรดกความเป็นไทย นักศึกษาปฏิบัติงานตามผู้สอนอย่างเคร่งครัด สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีใหม่ๆไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร ผู้สอนให้ความสำคัญในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในหลายขั้นตอน ด้านสภาพแวดล้อม บรรยากาศในห้องเรียนไม่อำนวยต่อการเรียน อากาศถ่ายเทไม่สะดวก แสงสว่างไม่เพียงพอ

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4483729027 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD: INSTRUCTION MANAGEMENT/THAI ART MAJOR/ FINE ARTS PROGRAM

NARKNUCH NORPHAT : A STUDY OF INSTRUCTION MANAGEMENT OF THAI ART MOJOR AT THE BACHELOR OF FINE ARTS PROGRAM IN THAI ARTS (2-YEARS CONTINUING PROGRAM) THE RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY POHCHANG CAMPUS THESIS ADVISOR : AMPAI TIRANASAR, Ph.D. , 182 pp. ISBN 974-17-6240-2

The objective of this analysis is to study of instruction management of Thai Art major in Fine Art curriculum at the Bachelor degree level (continuing education 2 years) The Rajamangala Institute of Technology Pohchang campus. Six aspects of instruction management were composed of students, instruction objectives, subject contents, instruction process, the teaching quality controls, and environment.

The population were composed of 14 teachers, 46 undergraduate students and 30 graduates. There were 3 sets of instrument: the questionnaire, observation form, and interview. The data were analyzed by means of frequencies, means, and standard deviation.

The analysis showed that majority of students have chosen to study in this program due to their personal interests, and impressions and good faith in Thai Arts. Majority of the graduates were engaging in independent careers in line with the studied subjects and they were satisfy with their work. Most of the undergraduates and the graduates agreed upon instruction management in the aspects of instructors, instruction objectives and content subjects. The aspect of environment was least agreed.

It was found for the interview that the instructors were not graduated directly in Thai Art program. There were the needs for further study and innovation. Students obeyed and listened to instructors' teaching. In the aspect of environment, there was lack of appropriate light and ventilation.

It was found for the observation form that content subjects emphasized Thai heritage transmission. The instructors did not accept innovation and newer media.

Department of Art, Music and Dance Education
Field of study Art Education
Academic Year 2004

Student's signature.....
Advisor's signature.....
Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือของ อาจารย์ ดร.อำไพ ตรีณสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้การชี้แนะและให้คำแนะนำด้วยดีมา โดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ศรีบุรี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ ตรวจสอบเป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐและผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัญญา วงศ์อร่าม ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศิลปศึกษา อาจารย์อภัย นาคคง อาจารย์สุรชัย ชมชื่นจิตรและ อาจารย์ปราโมทย์ บุญเต็ม ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศิลปไทย ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ คณาจารย์ ศิษย์เก่า และนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่ม ตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ ทุกท่านใน ครอบครัว มารดา พี่สาว สามี หลานชาย ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด ตลอดจนครู อาจารย์ผู้ให้ความรู้แก่ ผู้วิจัยจนสามารถสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย).....	ง
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (ภาษาต่างประเทศ).....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
การเรียนการสอนศิลปะไทยศิลปะไทย.....	16
การเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย คณะศิลปะประจำชาติ สถาบันเทคโนโลยี ราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง.....	23
การจัดการเรียนการสอน.....	27
ความหมายและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	59
การกำหนดกลุ่มประชากร.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	61
การเก็บรวบรวมเครื่องมือ.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	การนำเสนอผลการวิจัย.....	65
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
5	สรุปผลการวิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
	สรุปผลการวิจัย.....	111
	อภิปรายผล.....	126
	ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	131
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	132
	รายการอ้างอิง.....	133
	ภาคผนวก.....	139
	ภาคผนวก ก.....	140
	ภาคผนวก ข.....	142
	ภาคผนวก ค.....	148
	ภาคผนวก ง.....	151
	ภาคผนวก จ.....	153
	ภาคผนวก ฉ.....	158
	ภาคผนวก ช.....	180
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	183

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	ข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา วิชาเอกศิลปะไทย หลักสูตรปริญญาตรี ศิลปบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง.....68
2	ข้อมูลเบื้องต้นของผู้สำเร็จการศึกษา วิชาเอกศิลปะไทย หลักสูตรปริญญาตรี ศิลปบัณฑิต(ต่อเนื่อง 2 ปี) ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง.....69
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของนักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย ด้านผู้สอน.....71
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของนักศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะ ด้านผู้เรียน.....72
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนวิชาเอกศิลปะไทย ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน.....73
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนวิชาเอกศิลปะไทย ด้านเนื้อหาสาระ หรือเนื้อหาวิชา.....74
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนวิชาเอกศิลปะไทย ด้านการดำเนินการเรียนการสอน.....75
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของนักศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย ด้านการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ การเรียนการสอน.....76
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของนักศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน.....77
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของนักศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน.....78
11	ค่าเฉลี่ยรวมและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของนักศึกษาเกี่ยวกับวิชาเอก ศิลปะไทย ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน ด้านเนื้อหาสาระหรือ เนื้อหาวิชา ด้านการดำเนินการเรียนการสอน ด้านการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ การเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการ เรียนการสอน.....79
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย ด้านผู้สอน.....80
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะไทย ด้านผู้เรียน.....81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะ ไทย ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน.....	82
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะด้านเนื้อหาสาระ หรือเนื้อหาวิชา.....	83
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะ ไทย ด้านการดำเนินการสอน.....	84
17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะ ไทย ด้านการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ การเรียนการสอน.....	85
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะ ไทย ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน.....	86
19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกศิลปะ ไทย ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน.....	87
20	ค่าเฉลี่ยรวมและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้สำเร็จการศึกษาวิชาเอกศิลปะ ไทย ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน ด้านเนื้อหาสาระหรือเนื้อหาวิชา ด้านการดำเนินการเรียนการสอน ด้านการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน.....	88
21	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ วิชาเอกศิลปะ ไทย หลักสูตรศิลปบัณฑิต(ต่อเนื่อง 2 ปี) ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง.....	94
22	ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอน วิชาเอกศิลปะ ไทย หลักสูตรศิลปบัณฑิต(ต่อเนื่อง 2 ปี) ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง.....	103

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย